

**Yol mükelleflerinden alınacak maarif vergisi hakkında 1/596
numaralı kanun lâiyhası ve Dahiliye, Maliye ve Bütçe
Encümenleri mazbataları**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube: 1

Sayı: 6/628

20-II-930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Yol mükelleflerinden alınacak maarif vergisi hakkında Maarif Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 19-II-930 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte leffen takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

Vilâyet hususî bütçelerile idare olunan maarif hizmetlerine karşılık teşkil eden varidat 51 vilâyette ihtiyaca tekabül etmediği cihetle iki seneden beri bu vilâyetlerin bütçe açıklarını kapamak için birer kanunla 1928 ve 1929 malî senelerine münhasır olmak üzere yol vergisi mükelleflerinden bir maarif hissesi alınması kabul olunmuştu. Bu sene için maarif vergisinin müstenit olduğu menbalarda bir tahavvül olmamış ve vilâyet bütçelerinde vaziyeti islahâ müsait bir inkişaf görülmemiştir. Bu sebeple aynı tedbire daha bir kaç sene müracaat zarurî görülmektedir. Bu vergi hakkında nazari bir takım mahzurlar ortaya koymak mümkün isede ilk tedrisat için halkın iki senedenberi vermeğe alıştığı bu verginin alınmasında devam olunmadıkça bugün mevcut olan ilk mekteplerin tedrisata devam edebilmeleri bile temin olunamayacaktır. Bu itibarla verginin iki senedenberi olduğu gibi alınmasına devam edilmesi zaruridir.

Evelki kanunlardan yalnız bazı vilâyetler istifade ettikleri halde ilk tahsili inkişafa muhtaç diğer vilâyetler bundan istifade etmemişlerdir. Bu suretle bir müsavatsızlık vücade gelmişti. Merbut lâyiha bu müsavatsızlığı izale eyleyecek şekilde yazılmıştır. Beden mükellefiyet usulü bir faide temin etmediği gibi vatandaşları bununla mükellef tutmak ta doğru olmayacağı için eski kanundaki bu madde kaldırılmış ve yol mükellefiyetini nakten verenlerden müsavi bir nisbet dahilinde tarholunacak vergi maksada kâfi görülmüştür.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Da. Encümeni
Karar № 23
Esas № 1/596

6-IV-1930

Yüksek Reisliğe

Yol mükelleflerinden alınacak maarif vergisi hakkında Maarif Vekâletince tanzim olunup Başvekâletten Meclisi Âliye sunulan ve encümenimize havale buyurulmuş olan kanun lâyihası Maarif Vekili Cemal Hüsnü Beyfendi hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Hükûmetin lâyihaya eklediği esbabı mucibe mazbatasında yazılı zarurî sebeplerle ve iki senedenberi tatbik edilmekte olan bir kanunun meriyet müddetini üç sene daha uzatmaktan ibaret olan lâyiha aynen kabul olunmuştur. Ancak, üç senenin neticesini beklemeksizin Hükûmetçe bu vergi yerine ilk tedrisin inkişafına yardım edecek vergi nazariyatı itibarile daha adilâne bir vergi matrahı seçilmesi Encümenimizce temenniye şayan görülmüştür. Havalesi mucibince Maliye Encümenine tevdi olunur.

Da. En. Reisi na.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza
Malatya		Kars	Rize	Ankara	Niğde	Çorum
A. Muttalip	A. Muttalip	Halit	Esat	Talat	M. Ata	İ. Kemal
Âza		Âza		Âza		
Amasya		Eskişehir		Balıkesir		
İ. Hakkı		Sait		Fahrettin		

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Karar № 37
Esas № 1/596

14-VI-1930

Yüksek Reisliğe

Yol mükelleflerinden alınacak maarif vergisi hakkında Maarif Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 19-2-930 tarihli içtimanda Yüksek Meclise arzı takarrür eden kanun lâyihası Hükûmetin ve Dahiliye Encümeninin esbabı mucibe mazbatalarile birlikte ve Maarif Vekili Beyfendi huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Bazı vilâyetlerin hususî varidatı maarif ihtiyacına tekabül etmediği cihetle bu vilâyetlerin bütçe açığını kapatmak üzere yol mükelleflerinden ayrıca bir maarif hissesi alınması bir kanunla kabul edilmiş 928 ve 929 senelerinde bu suretle mezkûr vilâyetlerin maarif ihtiyacı bir derece temin edile bilmiştir.

Halen vilâyetlerimizden bir kısmında maarifin inkişafına ve mevcut mekteplerin idamesine muktazi varidat mevcut olmamasından, üç sene yol mükelleflerinden bir maarif hissesi alınması zarureti vardır.

Bu esbabı mucibe ve mülâhazaya binaen kanun lâyihası aynen kabul edilmiş olduğunun arzile ber mucibi havale Bütçe Encümenine takdim kılındı

Maliye En. Rs. Namına	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza	Âza
M. M.						
İhsan	İhsan	A. Hilmi	M. Nedim	Kâmil	Şevket	Sami

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. № 85
Esas № 1/596

23 - IV - 1930

Yüksek Reisliğe

Yol mükelleflerinden alınacak maarif vergisi hakkındaki kanun lâiyhası Dahiliye ve Maliye Encümenlerinin mazbatalarile birlikte encümenimize tevdi edilmekle Maarif ve Nafta Vekilleri Beyler hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu

Bütçelerinde maarife muhtas varidatı maarif hizmetlerine kâfi gelmeyen vilâyetlerin masrafları hakkında olup geçen sene Yüksek Meclisçe kabul buyrulan 1522 numaralı kanunun hükümleri yine bu kanunun dördüncü maddesine tevfikan 1929 malî senesi nihayetinde bitmektedir.

Bu sebeple bir çok vilâyet hususî bütçelerinin maarif hizmetlerine karşılık olabilecek varidat menbalarının kifayetsiz bulunduğundan bahisle iki seneden beri kabul buyrulmuş olan esasların 1932 senesi nihayetine kadar üç sene müddetle devamı tekrar teklif olunmaktadır.

Encümenimiz esas itibarile malî şartlara pek uygun olmıyan vergi sistemi ve miktarı gayrı muayyen bir varidatla idare usulünü tervice şayan bulmamaktadır. Ancak memleketin mektep ihtiyacını temin de bir zaruret olduğuna göre bir müddet tatbik olunarak esaslı bir matrah düşünülmesine vakit bırakmak üzere teklif olunan lâiyhanın kabulü muvafık görülmüştür.

Mükellefiyetlerini bedenen ifa edenlerin çalışma müddetleri lâiyhada zikredilmediğinden bu müddetin azamî dört gün olarak tasrihi ve tayin olunacak yevmiye bedellerinin meclisi umumiler veya encümenler tarafından takdir edilmesinin lâiyhaya ilâvesi lüzumlu görülmüştür.

Esaslı matrah bulunması için bırakılacak vaktin iki seneden ziyade olmasında zaruret görülmüyerek kanun hükmünün iki sene müddetle takyidi tercih edilmiştir. Diğer tadiller şekle aittir. Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

B. En. Rs.	Rs. V.	M. M.				
İstanbul	Bursa	GaziAntap	Aydın	Burdur	Diyarbakir	Erzurum
			Mühendis			
<i>Fuat</i>	<i>Muhlis</i>	<i>Remzi</i>	<i>Mitat</i>	<i>Vahit</i>	<i>Rüştü</i>	<i>H. Aziz</i>
Elaziz	Isparta	Kırklareli	Konya	Kütahya	Maraş	Sivas
<i>H. Tahsin</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>M. Nahit</i>	<i>K. Hüsnü</i>	<i>N. Asım</i>	<i>Behçet</i>	<i>Rasim</i>

Hükümetin teklifi

Yol mükelleflerinden alınacak maarif vergisi hakkında kanun lâiyhası

1 — Bütçelerde maarife muhtas varidatı maarif hizmetlerine kâfi gelmiyen vilâyetlerin meclisi umumileri, bu masraflara karşılık olmak üzere şoseler ve köprüler hakkındaki kanun mucibince yol parası ile mükellef olanlardan 300 kuruş vergi tarh ve cibayetine mezundurlar.

2 — Mükellefiyetlerini bedenen ifa etmek istiyenler meclisi umumiler kararile maarif inşaatında ve maarif inşaatı olmıyan yerlerde yevmiye istihkakları maarif hesabına irat kaydedilmek üzere sair idarei hususiye inşaatında çalıştırılabilirler.

3 — İkinci maddede zikredilen mükelleflerin şose ve köprüler veya diğer devlet işlerinde de vekâleti aideleri ile takarrür edecek şerait dahilinde istihdamları caizdir.

4 — Bu vergi yol parası ile birlikte tahsil olunur.

5 — Bu kanun 930, 931 ve 932 malî senelerine münhasır olmak üzere neşri tarihinden muteberdir,

6 — Bu kanunun ahkâmını icraya Dahiliye, Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

19 - II - 930

Bş. V. Ad. V. M. M. V.
İsmet M. Esat M. Abdülhalik

Da. V. Ha. V. Ma. V.
Ş. Kaya Dr. T. Rüştü Ş. Saracoğlu

Mf. V. Na. V. İk. V. S. İ. M. V.
C. Hüsnü Recep Şakir Dr. Refik

Dahiliye Encümeninin tadili

Yol mükelleflerinden alınacak maarif vergisi hakkında kanun lâiyhası

1 — Bütçelerde maarife muhtas varidatı maarif hizmetlerine kâfi gelmiyen vilâyetlerin meclisi umumileri; bu masraflara karşılık olmak üzere şoseler ve köprüler hakkındaki kanun mucibince yol parası ile mükellef olanlardan 300 kuruş vergi tarh ve cibayetine mezundurlar.

II - Mükellefiyetlerini bedenen ifa etmek istiyenler meclisi umumiler kararile maarif inşaatında ve maarif inşaatı olmıyan yerlerde yevmiye istihkakları maarif hesabına irat kaydedilmek üzere sair dairei hususiye inşaatında çalıştırılabilirler.

III - İkinci maddede zikredilen mükelleflerin şose ve köprüler ve diğer Devlet işlerinde de vekâleti aideleri ile takarrür edecek şerait dahilinde istihdamları caizdir.

IV - Bu vergi yol parası ile birlikte tahsil olunur.

V - Bu kanun, 930, 931 ve 932 malî senelerine münhasır olmak üzere neşri tarihinden muteberdir.

VI - Bu kanunun ahkâmını icraya Dahiliye, Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

Bütçe Encümeninin tadili

Yol mükelleflerinden alınacak maarif vergisi hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Bütçelerinde maarife tahsis olunmuş varidatı maarif hizmetlerine kâfi gelmeyen vilâyetlerin meclisi umumileri bu masraflara karşılık olmak üzere şose ve köprüler kanunu mucibince yol parası ile mükellef olanlardan üçyüz kuruş vergi tarh ve cibayetine mezundurlar.

MADDE 2 — Mükellefiyetlerini şose ve köprüler kanunu mucibince bedenen ifa edenler maarif inşaatında ve maarif inşaatı olmıyan yerlerde idarei hususiye inşaatında azamî dört gün müddetle çalıştırılabilirler.

İdarei hususiye inşaatında çalıştırıldıkları takdirde meclisi umumiler veya encümenlerce tayin olunacak yevmiye bedelleri maarif hesabına irat kaydolunur.

MADDE 3 — İkinci maddede zikredilen mükelleflerin ait olduğu vekâletlerle takarrür edecek şartlar dahilinde şose ve köprüler veya diğer Devlet işlerinde istihdamları caizdir.

Bu takdirde yevmiye bedelleri maarif hesabına irat kaydolunur.

MADDE 4—Bu vergi yol parası ile birlikte ve aynı şeraitle tahsil olunur.

MADDE 5 — Bu kanun hükmü 1931 malî senesi nihayetine kadar cari olmak üzere neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

